

Fra: Landskapsarkitekt Ingrid Strande, Haldenveien 41, 3515 Hønefoss
epost: ing20stra@gmail.com

dato: 11.10.2023

Til: Ringerike kommune, postmottak@ringerike.kommune.no

kopi til:

Viken fylkeskommune, Rådsområde plan, klima og miljø; post@viken.no

Statsforvalteren i Oslo og Viken; sfovpost@statsforvalteren.no

Uttalelse til kommuneplanens arealdel 2023-2035, Ringerike kommune

GJELDER HOVSMARKA/BØRDALSMOEN m nærliggende områder INKLUSIVE FURUSLETTA

Følgende organisasjoner støtter uttalelsen:

- Almemoen velforening
- Fossekallen IL – orientering
- Ringerike orienteringslag
- Hønefoss og omegn brukshundklubb
- Hønefoss RC-klubb
- Hønefoss bueskytterklubb
- Heradsbygda håndballklubb

KOMMUNENS PLANFORSLAG

Store deler av Hovsmarka nord og hele Børdalsmoen er i K-planens arealdel forslått avsatt til areal for nærings- og forretningsbebyggelse.

"Furusletta" (som ligger nord for Hovsmarka/Børdalsmoen ; - mellom Begna, Nymoen og E16) er et 80 daa skogsområde som er foreslått avsatt til nytt boligområde.

Forslag til endret arealbruk (illustrert på kart s 7):

- **Hovsmarka nord og hele Børdalsmoen avsettes til Grønnstrukturformål i stedet for til næring/forretning.**
- **Furusletta utgår som boligområde og avsettes til Grønnstruktur og /eller LNF-formål.**
- **Det avsettes grønnkorridorer gjennom foreslåtte næringsarealer fra Hovsmarka nord/Børdalsmoen ned til grønnstrukturbeltet langs Begna.** Dette beltet må bli bredt nok til å sikre turvei forbi rasområdet ved Årbogen bort til badeplassen.

BEGRUNNELSE.

Arealene er del av meget viktige nærfriluft- og idrettsområder for befolkningen i Hønefoss nord inklusive for medlemmer av overnevnte lag og foreninger.

Ringerike kommune har i "kartlegging og verdsetting av friluftsområder" vist Hovsmarka som "svært viktig friluftsområde". Se Naturbase.kart.miljodirektoratet.no

Befolkning

Befolkningstall for Hønefoss nord oppgis i K-planen til å være om lag 6400.

Befolkningsprognosene som legges til grunn i K-planen, viser en jevn økning fram til 2035 (+900). Det foregår stor grad av fortetting med blokkbebyggelse i Hønefoss nord. Dette medfører bla at det blir flere eldre i området. Dette alene tilsier viktigheten av å ta vare på natur - og friluftsområder i nærområdene til der folk bor.

3 barnehager, 1 barneskole og 1 ungdomsskole er flittige brukere av dette nærfriluftsområdet.

Kvaliteter/aktiviteter/bruk

Området har kvaliteter som nærturterreng med et rikt stinett, preparerte skiløyper (Skiskytterlaget vedlikeholder og prepper ca 4 km løypenett), det er mye bær i området, det er utsiktpunkter, variert terreng, et skogbilde med forskjellige vegetasjonstyper og fugle- og dyreliv. Nær ungdomsskolen er det en stor gapahuk tilgjengelig for allmennheten og det er nylig opparbeidet en frisbeebane sør i området.

Det arrangeres orienteringstreninger og o-løp, turorientering og stolpejakt.

Skiskytterlaget har sine aktiviteter knyttet til skiskytterarenaen m/løypenett.

Brukshundklubben, Bueskytterne, Hønefoss RC-klubb har egne baner på Tyrimyra og bruker også de nærliggende arealene. Turgåing, jogging og sykling er daglige aktiviteter for folk som bor i Hønefoss nord og som har sykkel-/gangavstand til Hovsmarka/Børdalsmoen.

Furusletta fungerer som "grønn" forbindelse mellom Hovsmarka/Børdalsmoen og Hensmoen friluftsområde/skogsområde. Furusletta er stifylt, rikt på bær og sopp og har verdi i seg selv som nærfriluftsområde og som grønn link i forhold til nærliggende skogsområder.

Det går stier fra Hovsmarka ned til østsida av Begna og med forbindelse til sti langs elva og til badeplass der. Viktig at det avsettes grønnkorridorer som sikrer også denne forbindelsen.

Konklusjon.

Å ha tilgang på nærfriluftsområder for alle brukergrupper er helt essensielt, ikke minst sett i et folkehelseperspektiv. Området er svært viktig idretts- og friluftsområde for en stor del av befolkningen på Ringerike.

Derfor: Deler av arealer som er foreslått til næring/forretning avsettes til Grønnstruktur/LNF, så også det foreslåtte boligområdet Furusletta. (Se kart s 7)

KOMMUNENS FØRINGER OG MÅLSETTINGER

Kommunen viser til **nasjonale og regionale føringer, egne mål og ikke minst til FN's bærekraftsmål** i arbeidet med arealdelen.

I forhold til alle gode intensjoner og målsettinger som kommunen har for natur-og friluftsliv, for ivaretagelse av befolkningens ve og vel, nevnes noe av det som har særlig betydning :

- FN's bærekraftsmål om god helse og livskvalitet, bærekraftige byer og tettsteder, stoppe klimaendringene mfl.
- Ivareta og sikre tilgang til nærturområder; sikre viktige natur-og friluftsområder
- vurdere om det er næringsområder som bør tilbakeføres til LNF-formål
- ivaretagelse av karbonrike arealer **med forbud om å bygge på myr**
- fremme stimulerende omgivelser, legge vekt på estetikk, styrke lokal stedsidentitet
- tilrettelegge for å kunne gå og sykle bla til nærfriluftsområder

- nullvekst i personbiltransport

KOMMUNEN I STRID MED EGNE MÅL

Arealbruken slik den framstår i deler av Hovsmarka/Børdalsmoen og på Furusletta synes å stride mot flere av målene nedfelt i planen- fordi bl.a

- Myr blir nedbygd
- Tyrimyra (gammel fylling med forurenset grunn) er ikke det beste arealet for å satse på idretts- og friluftsområder ref. folkehelse/livskvalitet.
- Kraftledninger på kryss og tvers i de områdene som "blir igjen" til idretts-og friluftsmål "er ikke de mest stimulerende omgivelsene.
- Ved utbygging på Furusletta genereres trafikk og nærturområder går tapt.
- Ca. 6400 innbyggerne sogner til disse områdene i dag. Det beregnes økt befolkning i Hønefoss nord. Reduksjon av nærfriluftsområder/skogsterreng bidrar til dårligere tilgjengelighet/dårligere livskvalitet for folk som da må kjøre bil til andre skogsområder i kommunen; noe som bla. betyr økt trafikk mv.
- Idrettslag og andre organisasjoner mister viktige arealer for sine virksomheter.
- Stinettet fra Hovsmarka/Børdalsmoen med forbindelse til østsida av Begna fra nedstrøms Svinefoss og til Hofsfoss blir brutt hvis planen vedtas. Dette forsterkes også av raset i Årbogenområdet og bør kompenseres med bredere grønnkorridor langs Begna.

Kartet(ref.Gule sider) viser dagens situasjon og hvordan Hovsmarka/Børdalsmoen ligger nært til boligkonsentrasjonene på Nordsida i byen og som link mellom boligområder i nord (Nymoen) og øst (Almemoen).

Nærstadmarka øst for E16 er del av et større interessant ravinelandskap i denne delen av Ringerike. Dette er et bratt og til dels kronglete skogsområde . Det er ganske utilgjengelig i forhold til å kunne utøve et enkelt friluftsliv for alle brukerkategorier- særlig folk som er dårlig til beins. Dette underbygger ikke minst betydningen av å opprettholde Hovsmarka/Børdalsmoen som nærfriluftsområde/grønnstrukturuområder.

Preppa skiløype i HOVSMARKA som i k-planen er foreslått til næringsareal.

Kveldsstemning i lysløypa i HOVSMARKA

Rikelig med tyttebær -særlig på BØRDALSMOEN, en verdi i seg selv.

Forurensa bekk fra Tyrimyra som renner gjennom arealer som i k-planen er vist til Grønnstrukturformål.

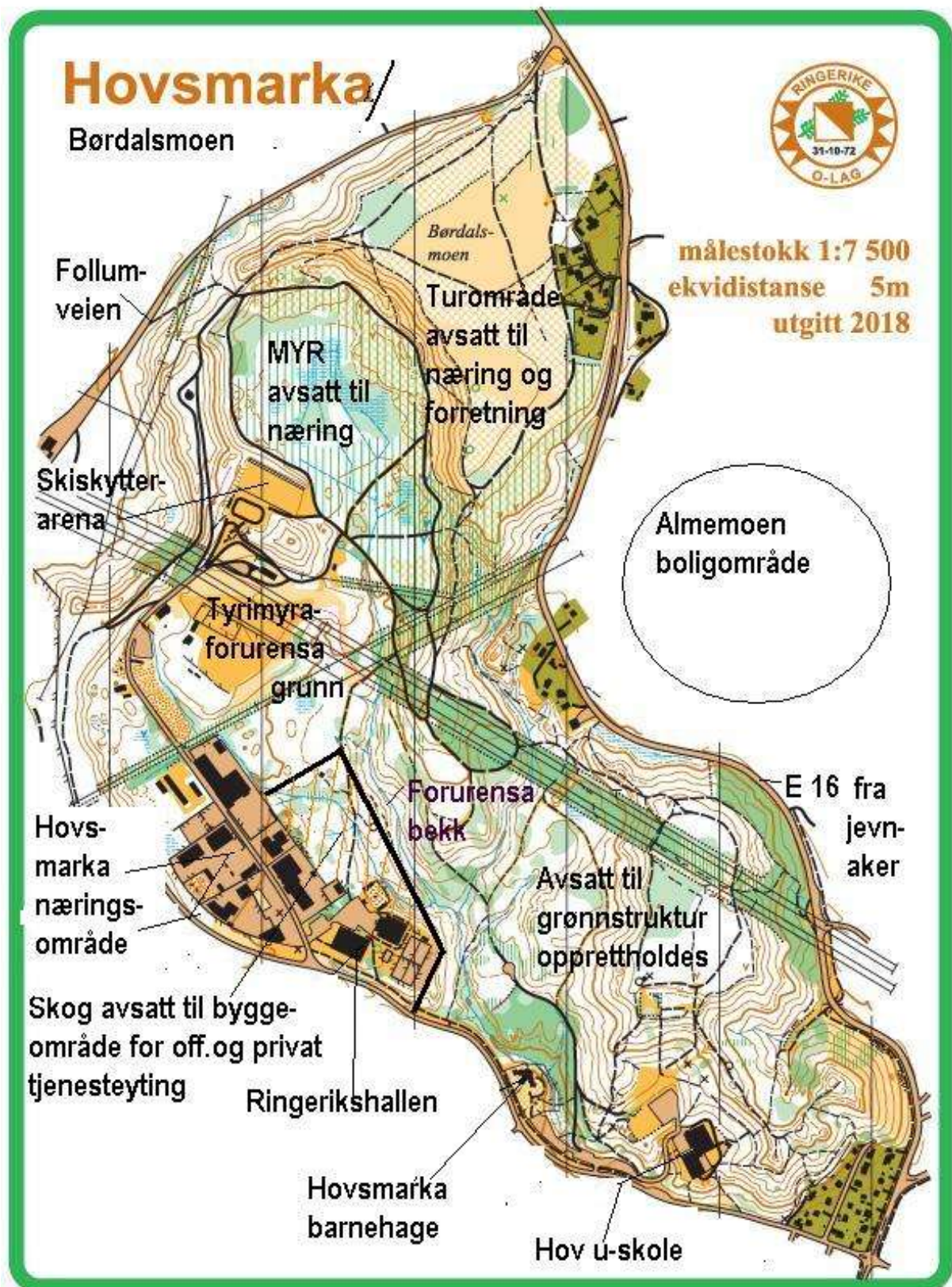

Kraftledninger på kryss og tvers på forurensa grunn på gammel fylling (Tyri-myra) er i k-planen vist som Grønnstruktur-formål.

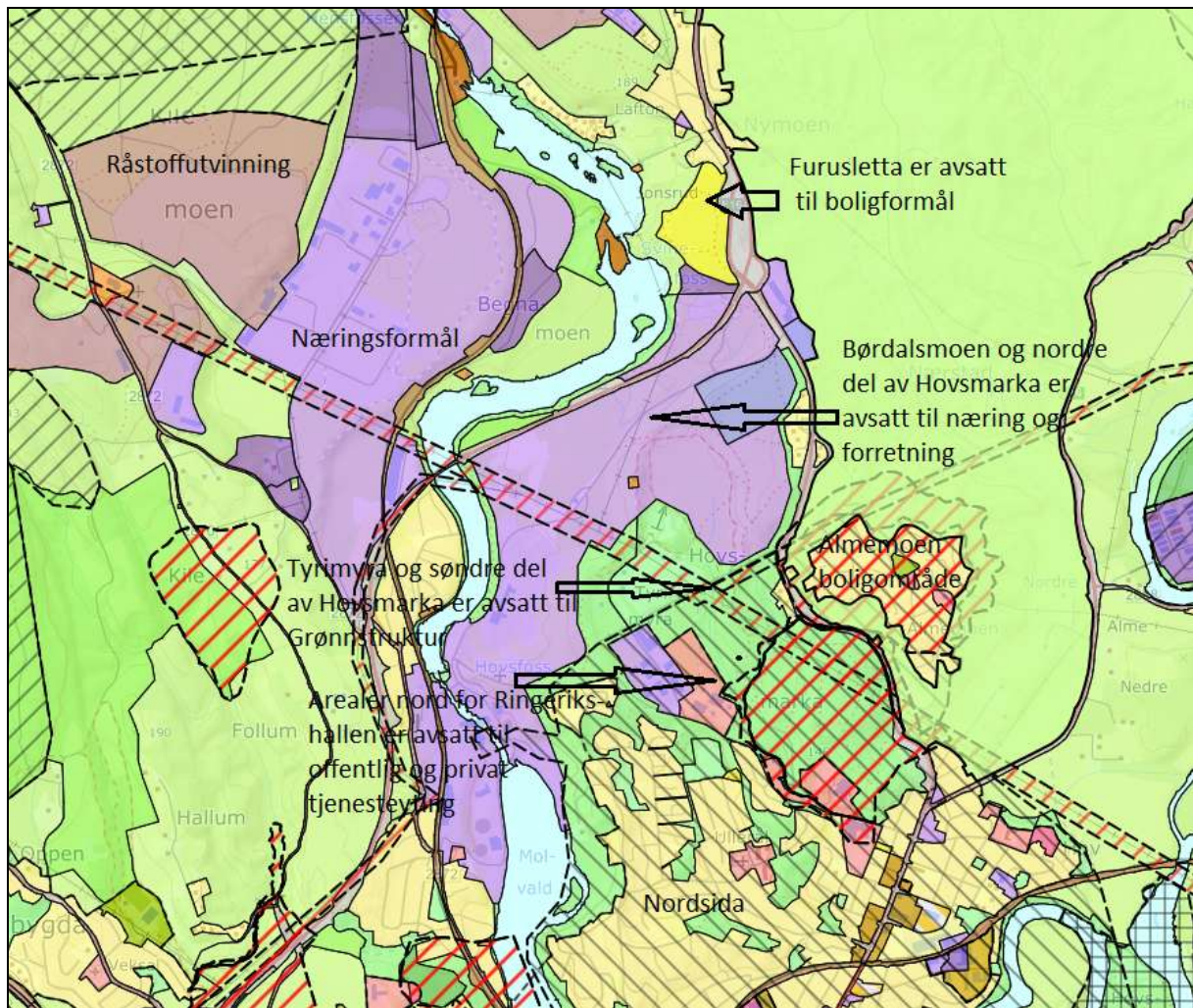
Ihht til K-planforslaget, blir Tyrimyra en slags erstatter for friluftarealer som går tapt i Hovsmarka/Børdalsmoen. Det synes ikke å være en god deal, ref. mål om estetikk og trivsel.

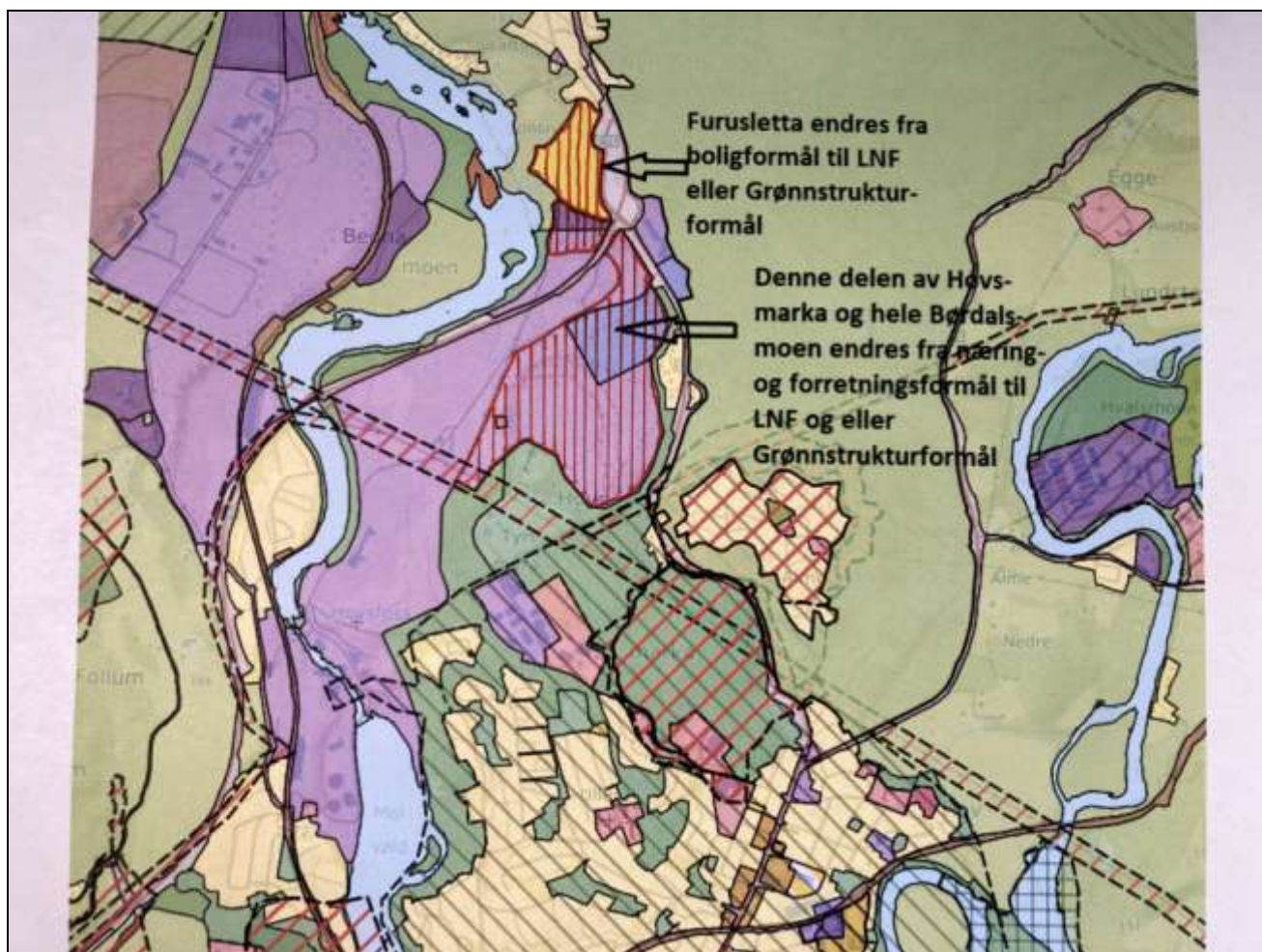

Kartet over (o-kart fra Ringerike o-lag) viser litt av eksisterende situasjon og hva nordre del av Hovsmarka/Børdalsmoen er forslått avsatt til i K-planens arealdel. Fra Ringerikshallen og langs Hovsmarka næringsområde er det også vist bebyggelse og anlegg for offentlig og privat tjenesteyting.

Kartet over viser kommunens forslag til arealformål i K-planens arealdel i del av Hønefoss nord. Mye av eksisterende nærfriluftsområder er avsatt til Næring/Forretning og også Råstoffutvinning. Det sogner i dag til ca 6400 innbyggere til disse områdene i Hovsmarka/Børdalsmoen. Mesteparten av Hovsmarka syd er i planen opprettholdt som Grønnstrukturformål.

Kartet over viser denne uttalelsens **Forslag til endring av k-planens arealdel:**

- Arealer som er avsatt til Forretning og til Næring på Børdalsmoen og på del av Hovsmarka nord omgjøres til Grønnstrukturformål.
- Areal som er avsatt til boligformål på Furusetta avsettes til Grønnstruktur/LNF.
- Areal sør for Furusetta mellom E16 og Begna avsettes til Grønnstruktur/LNF

Arealene som foreslås endret er vist med røde loddrette streker

Viser også til mitt Innspill til arealdelen dat.09.06.22 - med forslag om at kommunen foretar en analyse av reelt behov for næringsarealer mm i kommende kommuneplanperiode og også på lengre sikt. www.ringerike.kommune.no/arealdel; "Oversikt over dokumenter til planforslaget", "Innspillene som ble sendt inn".

Innspillet dat 09.06.22 gikk spesifikt ut på å tilbakeføre avsatte næringsarealer til friluftformål/LNF formål og da med Hovsmarka/Børdalsmoen som helt vesentlig i så måte.

Fra landskapsarkitekt Ingrid Strande, Haldenveien 41, 3515 Hønefoss

Til

Hønefoss 30.10.2023

Ringerike kommune, postmottak@ringerike.kommune.no

Viken fylkeskommune, Rådsområde plan, klima og miljø, post@viken.no

Statsforvalteren i Oslo og Akershus, sfov@statsforvalteren.no

**REVERSERING AV UTBYGGINGSOMRÅDER I HOVSMARKA OG BØRDALSMOEN.
TILLEGG TIL MIN UTTAELSE DAT. 11.10.2023 TIL K-PLANENS AREALDEL,
RINGERIKE KOMMUNE**

For å gi befolkningen nord i Hønefoss mulighet til å drive utendørs idrett og friluftsliv i nærmiljøet i framtida, er det nødvendig å reversere noe av tidligere vedtatt arealbruk for Hovsmarka nord / Børdalsmoen tilbake til Grønnstrukturformål.

Dette er viktig for de 7.000 menneskene som allerede bor her, og vil bli enda viktigere i framtida med forventet befolkningsvekst. Å vurdere en slik reversering er også helt i tråd med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging der det understrekes at overordnede planer skal bidra til å nå bærekraftsmålene, at det er viktig å oppdatere planer og at samfunns- og arealplaner skal bygge på oppdatert kunnskap. Kommunen står også helt fritt til å gjøre slike endringer uten at det medfører noe erstatningsansvar. En reversering vil bety at kommunen og også overordnede instanser sørger for å oppnå felles samfunns mål om natur- og myrbevaring, å tilrettelegge for god folkehelse, minske transportbehov med bil mv.

HISTORIKK.

Reguleringsplaner i området er relativt gamle (10 år og eldre) og bør gjennomgå for omdisponering, i dette tilfellet tilbake til ”grønne”formål.

28.august 2014: Områdereguleringsplan for Treklyngen vedtatt i kommunestyret, sak 107/14
Tidligere LNF-områder i Hovsmarka nord og på Børdalsmoen ble avsatt til næring/industri.

Høringsuttalelse til Treklyngenplanen.

12.februar 2014.

Fylkesmannen i Buskerud (FM) påpekte at næring/industriutbygging ville medføre betydelige inngrep i viktige friluftsområder og at hensynet til friluftinteressene må nøye veies opp mot næringsinteressene.

Videre i FM sin uttalelse:

- Ikke ønskelig å omdisponere viktige grøntområder.
- Må prioritere transformering og fortetting innenfor eksisterende industriområde.
- Kommer i konflikt med idretts- og friluftinteressene i Hovsmarka.
- Verdifullt bynært friluft- og rekreasjonsområde
- **Kommunen skal se til at viktige friluftsområder ikke blir redusert.**
- *FM* viser til retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen
- I pkt 5 i retningslinjene er det **krav om fullverdig arealmessig erstatning** dersom omdisponering av slike arealer fører til at dagens eller fremtidens behov ikke blir oppfylt.

Er det avsatt erstatningsareal for de nærfriluftsområdene som går tapt?

Slik arealbruken synes å utvikle seg i Hønefoss nord, er det vel heller nedbygging av de få natur- og nærfriluftsområdene som er igjen som skjer, - snarere enn ivaretagelse.

31.januar 2019 Kommuneplanens arealdel 2019-2030 vedtatt av kommunestyret, sak 4/19.

Dette er gjeldende arealdel til k- planen.

Uttalelser til gjeldende arealdel til k- plan:

1.september 2017 Høringsuttalelse fra Buskerud fylkeskommune (BFK), bl.a.

- Kommunen må prioritere fortetting og transformasjon i Hønefoss og begrense nye byggeområder utenfor sentrum.
- Sykkel, gange og kollektiv må prioriteres.
- BFK ber om at kommunen oppdaterer planen mht på alle regionale føringer og at kommunen viser hvordan disse er fulgt opp i planforslaget.

Ble dette gjort mht folkehelse og friluftsliv?

5.september 2017 Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Buskerud (FM), bla.

- Nasjonale klimamål sammen med retningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er sentrale føringer som er spesielt relevante for rullering av arealdelen (I 2017 var arealdelen 10 år gammel; -den ble vedtatt i 2007)
- FM viser til *Meld. St.nr 18 (2015-2016) Friluftsliv- Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Her er hovedmålsettingen at befolkningen jevnlig kan drive med friluftsliv og at friluftsliv i og ved tettsteder skal prioriteres og at områder sikres.
- FM viser også til nasjonale føringer for barn og unges interesser i planleggingen.

VERDISSETTING AV FRILUFTSOMRÅDER I RINGERIKE

13.februar.2019, sak 2/19 vedtok Formannskapet å starte opp kartlegging og verdisseting av friluftsområder i kommunen. Dette ble så utført med bakgrunn i veileder fra Miljødirektoratet, 2013.

26.mai 2020, sak 75/20 vedtok Formannskapet å ta sluttrapporten om verdisseting av friluftsområder til orientering og å starte arbeidet med en ”Plan for friluftslivets ferdselsårer”. I saksframlegget ble fremholdt at kommunen med denne rapporten ville ha et godt verktøy for å kunne ivareta arealer til friluftsliv og å unngå at viktige friluftslivsområder erstattes med boliger, industri, infrastruktur osv.

Områdene i Hovsmarka / Børdalsmoen ble avsatt som SVÆRT VIKTIG FRILUFTSOMRÅDE, A-verdi (Rødt på kartet) i rapport om kartlegging og verdsetting av friluftsområder.

Kommunen skriver på sine hjemmesider at dette er et viktig verktøy for å identifisere, utvikle og ivareta arealer for friluftsliv .

ER dette tatt hensyn til i den arealdelen som nå er på høring?

Det har skjedd mye siden 2014

Det har snart gått 10 år siden områdeplanen for Treklyngen ble vedtatt.
Store deler av Hovsmarka nord og hele Børdalsmoen ble da avsatt til næringsformål.

Dette ble videreført i kommuneplanens arealdel i 2019 uten noen grundig analyse i forhold til behov.

I disse 10 årene har det kommet mange nye føringer, anbefalinger, målformuleringer både fra internasjonalt, nasjonalt og lokalt hold om bærekraftig forvaltning og utvikling.
Sist men ikke minst Naturavtalen (Kunming-Montrealavtalen) vedtatt **19.desember2022.**

Ringerike kommune legger bl.a FN's bærekraftsmål til grunn for sin arealplanlegging og har kartlagt og verdisatt friluftslivsområder etter at Treklyngenplanen ble vedtatt og etter at gjeldende arealdel til k-planen ble vedtatt.

I **Stortingsmelding 15 2022-2023 Folkehelsemeldinga** står bla å lese s 37:”*Grøntområde i nærmiljø*”

”Grøntområda bør ligge i gangavstand frå bustadområda, då særleg barn og eldre har ein avgrensa aksjonsradius, men for alle grupper i befolkninga vil lett tilgang til natur og grønne område senke terskelen for daglege fysisk aktivitet og rekreasjon.

Det er ei nasjonal forventning at kommunane tar omsyn til dette i si samfunnsplanlegging, samtidig som staten innrettar aktuelle verkemiddel for å bidra til å vareta og utvikle slike område” (min understreking)

s.60: *Fysisk aktivitet – ei nasjonal interesse i planlegging.*

Relevante statlege og regionale organ kan vurdere å fremje motsegn dersom eit planforslag gjeld nasjonale eller vesentlege folkehelseomsyn, jfr. pbl. .. **Forhold som kan gi grunnlag for motsegn, kan vere.. at planen svekker moglegheitene for fysisk aktivitet og nærfriluftsliv i bu- og nærmiljø..** (min understreking)

I **forventningsbrev fra statsforvalter til kommunene 2023**

presiseres bla dette med folkehelse og aktivitetsmuligheter, ivaretagelse av naturmangfold, restaurering av grøftede myrer (aktuelt i Hovsmarka der myr er avsatt til næringsanlegg) skogvern med mer.

I **nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027**, dat. 20.juni 2023 pekes det spesielt på at overordnede planer skal bidra til å nå bærekraftmålene og at det er viktig å oppdatere planer og at samfunns-og arealplanleggingen bygger på oppdatert kunnskap (ref. alt som skjer av ny kunnskapsinnhenting i en 10-årsperiode; noe som er tilfelle i denne saken)

Reversering av arealbruk fra utbygging til LNF og eller grønnstruktur

Selv om en plan tidligere er vedtatt med utbyggingsformål (i dette tilfelle næring og forretning i Hovsmarka nord og Børdalsmoen), er det fullt mulig å reversere dette og tilbakeføre til grønne formål.

Eksempel på tilbakeføring av utbyggingsarealer til LNF områder.

Tønsberg kommune har i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2023-2035 foretatt en grundig analyse for vurdering av å endre utbyggingsformål tilbake til LNF/andre formål bl.a Grønnstruktur.

Dette er arealer avsatt til utbyggingsformål – men som ikke er bebygd .

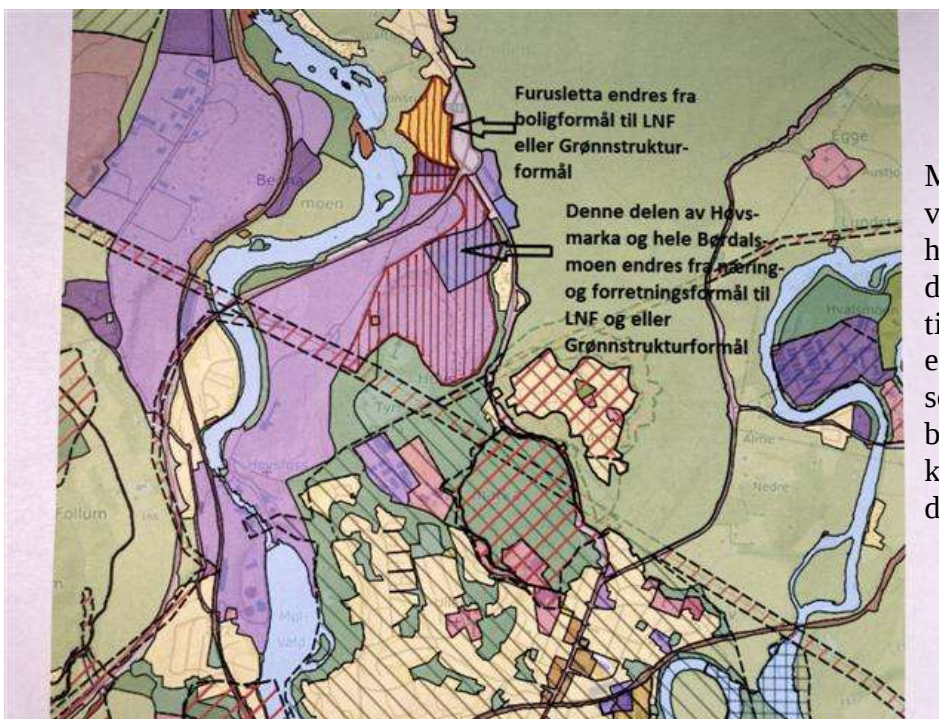
Tønsberg har vurdert **planer som er 8 år og eldre** med regulerte byggeområder som ikke er bebygd/ikke i tråd med dagens arealpolitikk om disse bør tilbakeføres til LNF og/eller andre formål.

I vedlegg til K-planens arealdel i Tønsberg framgår at mange arealer tilbakeføres.

I noen av forslagene er det beboere som har fremmet forslag om å tilbakeføre fra utbygging til Grønnstrukturformål.

Dette er forbilledlig arealforvaltning

Ringerike kommune og overordnede myndigheter oppfordres til å revurdere arealformål i gjeldende reguleringsplan- og i forslag til arealdel til kommuneplanen fra 2023-2035 – i dette tilfellet Nordre del av Hovsmarka og hele Børdalsmoen. **Det har snart gått 10 år siden områdeplanen ble vedtatt.**

Med **rød loddrett skravur** er vist det som i høringsuttalelsen dat.11.10.23 foreslås tilbakeført til LNF- område eller grønnstrukturformål og som gjentas her – bla med begrunnelse om ny kunnskap som er tilkommet de siste 10 årene.

Fra landskapsarkitekt Ingrid Strande, Haldenveien 41, 3515 Hønefoss

Til

Hønefoss 30.10.2023

Ringerike kommune, postmottak@ringerike.kommune.no

Viken fylkeskommune, Rådsområde plan, klima og miljø, post@viken.no

Statsforvalteren i Oslo og Akershus, sfov@statsforvalteren.no

**REVERSERING AV UTBYGGINGSOMRÅDER I HOVSMARKA OG BØRDALSMOEN.
TILLEGG TIL MIN UTTALELSE DAT. 11.10.2023 TIL K-PLANENS AREALDEL,
RINGERIKE KOMMUNE**

For å gi befolkningen nord i Hønefoss mulighet til å drive utendørs idrett og friluftsliv i nærmiljøet i framtida, er det nødvendig å reversere noe av tidligere vedtatt arealbruk for Hovsmarka nord / Børdalsmoen tilbake til Grønnstrukturformål.

Dette er viktig for de 7.000 menneskene som allerede bor her, og vil bli enda viktigere i framtida med forventet befolkningsvekst. Å vurdere en slik reversering er også helt i tråd med Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging der det understrekes at overordnede planer skal bidra til å nå bærekraftsmålene, at det er viktig å oppdatere planer og at samfunns- og arealplaner skal bygge på oppdatert kunnskap. Kommunen står også helt fritt til å gjøre slike endringer uten at det medfører noe erstatningsansvar. En reversering vil bety at kommunen og også overordnede instanser sørger for å oppnå felles samfunns mål om natur- og myrbevaring, å tilrettelegge for god folkehelse, minske transportbehov med bil mv.

HISTORIKK.

Reguleringsplaner i området er relativt gamle (10 år og eldre) og bør gjennomgå for omdisponering, i dette tilfellet tilbake til ”grønne”formål.

28.august 2014: Områdereguleringsplan for Treklyngen vedtatt i kommunestyret, sak 107/14
Tidligere LNF-områder i Hovsmarka nord og på Børdalsmoen ble avsatt til næring/industri.

Høringsuttalelse til Treklyngenplanen.

12.februar 2014.

Fylkesmannen i Buskerud (FM) påpekte at næring/industriutbygging ville medføre betydelige inngrep i viktige friluftsområder og at hensynet til friluftinteressene må nøye veies opp mot næringsinteressene.

Videre i FM sin uttalelse:

- Ikke ønskelig å omdisponere viktige grøntområder.
- Må prioritere transformering og fortetting innenfor eksisterende industriområde.
- Kommer i konflikt med idretts- og friluftinteressene i Hovsmarka.
- Verdifullt bynært friluft- og rekreasjonsområde
- **Kommunen skal se til at viktige friluftsområder ikke blir redusert.**
- *FM* viser til retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen
- I pkt 5 i retningslinjene er det **krav om fullverdig arealmessig erstatning** dersom omdisponering av slike arealer fører til at dagens eller fremtidens behov ikke blir oppfylt.

Er det avsatt erstatningsareal for de nærfriluftsområdene som går tapt?

Slik arealbruken synes å utvikle seg i Hønefoss nord, er det vel heller nedbygging av de få natur- og nærfriluftsområdene som er igjen som skjer, - snarere enn ivaretagelse.

31.januar 2019 Kommuneplanens arealdel 2019-2030 vedtatt av kommunestyret, sak 4/19.

Dette er gjeldende arealdel til k- planen.

Uttalelser til gjeldende arealdel til k- plan:

1.september 2017 Høringsuttalelse fra Buskerud fylkeskommune (BFK), bl.a.

- Kommunen må prioritere fortetting og transformasjon i Hønefoss og begrense nye byggeområder utenfor sentrum.
- Sykkel, gange og kollektiv må prioriteres.
- BFK ber om at kommunen oppdaterer planen mht på alle regionale føringer og at kommunen viser hvordan disse er fulgt opp i planforslaget.

Ble dette gjort mht folkehelse og friluftsliv?

5.september 2017 Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Buskerud (FM), bla.

- Nasjonale klimamål sammen med retningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er sentrale føringer som er spesielt relevante for rullering av arealdelen (I 2017 var arealdelen 10 år gammel; -den ble vedtatt i 2007)
- FM viser til *Meld. St.nr 18 (2015-2016) Friluftsliv- Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Her er hovedmålsettingen at befolkningen jevnlig kan drive med friluftsliv og at friluftsliv i og ved tettsteder skal prioriteres og at områder sikres.
- FM viser også til nasjonale føringer for barn og unges interesser i planleggingen.

VERDISETTING AV FRILUFTSOMRÅDER I RINGERIKE

13.februar.2019, sak 2/19 vedtok Formannskapet å starte opp kartlegging og verdisetting av friluftsområder i kommunen. Dette ble så utført med bakgrunn i veileder fra Miljødirektoratet, 2013.

26.mai 2020, sak 75/20 vedtok Formannskapet å ta sluttrapporten om verdisetting av friluftsområder til orientering og å starte arbeidet med en ”Plan for friluftslivets ferdselsårer”. I saksframlegget ble fremholdt at kommunen med denne rapporten ville ha et godt verktøy for å kunne ivareta arealer til friluftsliv og å unngå at viktige friluftslivsområder erstattes med boliger, industri, infrastruktur osv.

Områdene i Hovsmarka / Børdalsmoen ble avsatt som SVÆRT VIKTIG FRILUFTSOMRÅDE, A-verdi (Rødt på kartet) i rapport om kartlegging og verdsetting av friluftsområder.

Kommunen skriver på sine hjemmesider at dette er et viktig verktøy for å identifisere, utvikle og ivareta arealer for friluftsliv .

ER dette tatt hensyn til i den arealdelen som nå er på høring?

Det har skjedd mye siden 2014

Det har snart gått 10 år siden områdeplanen for Treklyngen ble vedtatt.
Store deler av Hovsmarka nord og hele Børdalsmoen ble da avsatt til næringsformål.

Dette ble videreført i kommuneplanens arealdel i 2019 uten noen grundig analyse i forhold til behov.

I disse 10 årene har det kommet mange nye føringer, anbefalinger, målformuleringer både fra internasjonalt, nasjonalt og lokalt hold om bærekraftig forvaltning og utvikling.
Sist men ikke minst Naturavtalen (Kunming-Montrealavtalen) vedtatt **19.desember2022.**

Ringerike kommune legger bl.a FN's bærekraftsmål til grunn for sin arealplanlegging og har kartlagt og verdisatt friluftslivsområder etter at Treklyngenplanen ble vedtatt og etter at gjeldende arealdel til k-planen ble vedtatt.

I **Stortingsmelding 15 2022-2023 Folkehelsemeldinga** står bla å lese
s 37:”Grøntområde i nærmiljø”

”Grøntområda bør ligge i gangavstand frå bustadområda, då særleg barn og eldre har ein avgrensa aksjonsradius, men for alle grupper i befolkninga vil lett tilgang til natur og grønne område senke terskelen for daglege fysisk aktivitet og rekreasjon.

Det er ei nasjonal forventning at kommunane tar omsyn til dette i si samfunnsplanlegging, samtidig som staten innrettar aktuelle verkemiddel for å bidra til å vareta og utvikle slike område” (min understreking)

s.60: *Fysisk aktivitet – ei nasjonal interesse i planlegging.*

Relevante statlege og regionale organ kan vurdere å fremje motsegn dersom eit planforslag gjeld nasjonale eller vesentlege folkehelseomsyn, jfr. pbl. .. **Forhold som kan gi grunnlag for motsegn, kan vere.. at planen svekker moglegheitene for fysisk aktivitet og nærfriluftsliv i bu- og nærmiljø..** (min understreking)

I forventningsbrev fra statsforvalter til kommunene 2023

presiseres bla dette med folkehelse og aktivitetsmuligheter, ivaretagelse av naturmangfold, restaurering av grøftede myrer (aktuelt i Hovsmarka der myr er avsatt til næringsanlegg) skogvern med mer.

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, dat. 20.juni 2023 pekes det spesielt på at overordnede planer skal bidra til å nå bærekraftmålene og at det er viktig å oppdatere planer og at samfunns-og arealplanleggingen bygger på oppdatert kunnskap (ref. alt som skjer av ny kunnskapsinnhenting i en 10-årsperiode; noe som er tilfelle i denne saken)

Reversering av arealbruk fra utbygging til LNF og eller grønnstruktur

Selv om en plan tidligere er vedtatt med utbyggingsformål (i dette tilfelle næring og forretning i Hovsmarka nord og Børdalsmoen), er det fullt mulig å reversere dette og tilbakeføre til grønne formål.

Eksempel på tilbakeføring av utbyggingsarealer til LNF områder.

Tønsberg kommune har i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2023-2035 foretatt en grundig analyse for vurdering av å endre utbyggingsformål tilbake til LNF/andre formål bl.a Grønnstruktur.

Dette er arealer avsatt til utbyggingsformål – men som ikke er bebygd .

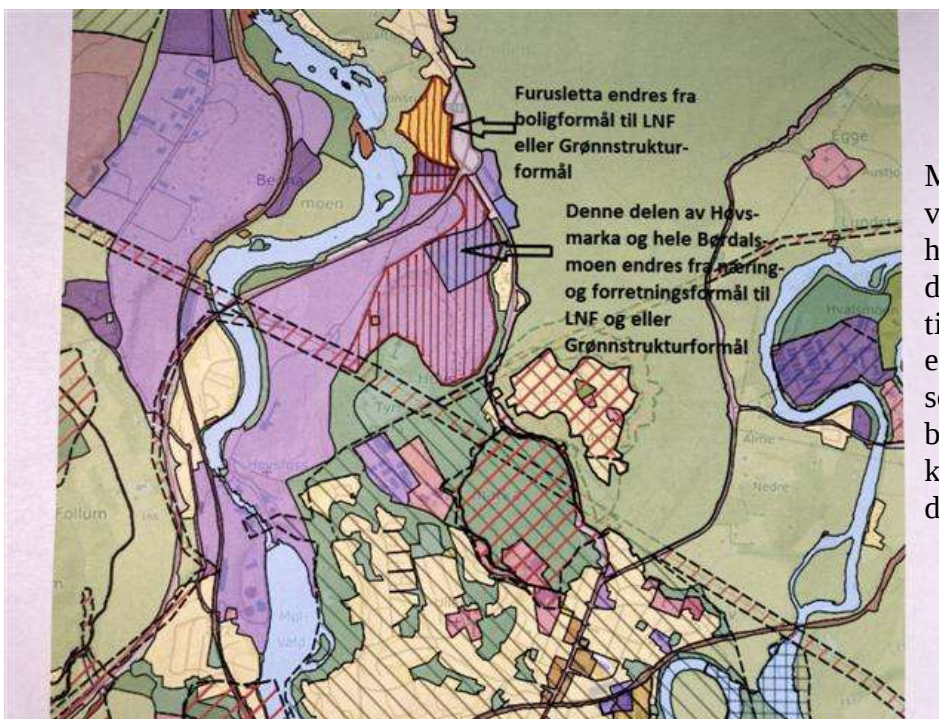
Tønsberg har vurdert **planer som er 8 år og eldre** med regulerte byggeområder som ikke er bebygd/ikke i tråd med dagens arealpolitikk om disse bør tilbakeføres til LNF og/eller andre formål.

I vedlegg til K-planens arealdel i Tønsberg framgår at mange arealer tilbakeføres.

I noen av forslagene er det beboere som har fremmet forslag om å tilbakeføre fra utbygging til Grønnstrukturformål.

Dette er forbilledlig arealforvaltning

Ringerike kommune og overordnede myndigheter oppfordres til å revurdere arealformål i gjeldende reguleringsplan- og i forslag til arealdel til kommuneplanen fra 2023-2035 – i dette tilfellet Nordre del av Hovsmarka og hele Børdalsmoen. **Det har snart gått 10 år siden områdeplanen ble vedtatt.**

Med **rød loddrett skravur** er vist det som i høringsuttalelsen dat.11.10.23 foreslås tilbakeført til LNF- område eller grønnstrukturformål og som gjentas her – bla med begrunnelse om ny kunnskap som er tilkommet de siste 10 årene.